

J. H. JURRES. † † † † † † † † †
† † † † DOOR TH. HAMMES.

Gaarne voldoe ik aan de uitnoodiging van *Elsevier's* redactie om een bijschrift te leveren bij het portret van mijn vriend Jurres en bij de reproductie's naar zijn werk. Maar hoewel ik als medicus liever een psychologische studie zou geven, liever hem zou geven in verband met zijn familiäre en hereditaire omstandigheden, liever hem zou plaatsen in een „milieu,” zie ik daarvan toch hier ten eenenmale af, eensdeels omdat dit populair kunstorgaan niet de plaats is voor een wetenschappelijke bijdrage, anderdeels ook omdat de levende mensch begrijpelijkerwijze niet gaarne ziet, dat zijn intieme leven aan openbare beoordeeling wordt prijsgegeven. Ik wensch dit als standpunt duidelijk voorop te stellen, ik leg mijn medisch psychologisch denken het zwijgen op en zal slechts geven de wordingsgeschiedenis van zijn kunst. Ook als zoodanig blijft 't voor mij een aangenaam werk om den vriend, dien ik hoog waardeer, openlijk mijn hulde te brengen, om zijn streven te verduidelijken aan allen, die de kunst liefhebben en eeren om haarzelfswille, zooals hij de kunst liefheeft en haar tevens cert.

Johannes Hendricus Jurres is den 17^{den} Jan. 1875 in Leeuwarden geboren uit katholieke, eenvoudige, goeie, maar bovenal verstandige ouders. Dit laatste is een feit van groote beteekenis, want hoewel ook Jurres, evenals zoovele schilders, een tijd van groote armoede kende, heeft nooit zijn vader, die onmogelijk de kosten dragen kon van de zoo lange voorbereiding van een kunstenaar, hem in zijn streven bemoeielijkt, al heeft hij hem ook weinig daarin kunnen helpen. Het is steeds, van de eerste levensjaren af, zoowel den vader als den zoon duidelijk geweest, dat er maar één roeping bestond waaraan hij voldoen kon en dat elke dwang daarop uitgeoefend een jammerlijke levensmislukking zou in zich

dragen. Want al voor hij lezen of schrijven kon, van den tijd af, dat hij een potlood tusschen de vingers kon vasthouden, heeft Jurres geteekend. En ook toen al openbaarde zich zijn voorliefde voor paarden, die dan ook, 't behoeft nauwelijks te worden aangestipt, de onderwerpen waren van zijn eerste gekrabbel. Van toen af dagteekent ook zijn ingenomenheid met 't werk van de Neuville en Doré, van den eersten vnl. „De aanval op den postwagen,” „'t tweegevecht in de straten van Parijs” en „de Septembermoord

te Parijs,” zooals hij die als gravures gereproduceerd zag in *De kath. illustratie*, van den laatsten de illustraties in den Bijbel, later ook die der kruistochten.

Het lager onderwijs heeft begrijpelijkerwijze weinig invloed uitgeoefend op zijn vorming als kunstenaar en het waren dan ook meer de daarvan vrije uren, die hem in zijn herinnering zijn bijgebleven door de groote attractie, die 't rijdende element uit de Leeuwarder